

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyed. szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A néppárt veresége.

Budapest, 1900. aug. 18.

Sok csapás érte mostanában a néppártot. Egyik vereség a másik után s ha ez így folytatódna, hamarosan el kellene pusztulnia. A múlt héten halt meg hirtelen Steiner Fülöp székesfehérvári püspök, a néppárt egyik legelőkelőbb támasza, két nappal később pedig veszendőbe ment a tapolczai kerület s aug. 15-én, a magyar királyság és a katolicizmus kilencszázados ünnepélyén, Magyarország nemeslelkű s fölkent gondolkozású primása olyan beszédet mondott, mely teljes dezavválása a néppárt lelketlen izgatásainak. E beszéd után, ha az alsó klérus még respektálná némileg a hierarchikus fegyelmet, a néppárti agitációnak meg kellene szünni egy csapásra.

E beszédet meghallották az Esztergomban összegyűlt főpapok; hallották, mit mondott hazafias gondolkozású utódja Asztriknak, s ha ők is, mint biboros főnökök, éppoly jó hazafiak tudnának lenni, mint amily hithű katolikusok, bizonyára nagy eredményeket szülne Vaszary Kolos nagy és dicső példája. A káplánok és némely esperes urak megfélemezésével nemcsak hogy helyre állana megint a püspöki kar tekintélye, de e tekintély latbavetésével a felekezeti surlódások is megszűnnének és helyre állana a nemzet érdekében annyira kívánatos társadalmi és vallási béke.

De hihető-e, hogy a Horing bárók, a Majláth és Csáky grófok akár a herceg-

primás, akár pedig Samassa érsek kedvéért beszüntetnék a néppárti agitációt. S nem-e valószínűbb, hogy Molnár apátszelleme még sokáig irányító befolyással lesz a magyar katolicizmus politikai manifestációira.

Azon harezias, feltűnően harezias beszéd után, melyet Zichy János gróf a katolikus nagygyűlés megnyitóján a primási beszéd ellensúlyozására mondott, nincs remény arra, hogy felülkerekedjék a béke szelleme.

Zichy beszédét olvasván, az a meggyőződésünk, hogy a néppárti izgatás ellensúlyozására Vaszary biboros érsek beszédét országsszerte plakatiroztatni kellett volna, hogy lássa a katolikus magyarság, miként gondolkozik az ország első főpapja a magyar hazáról, a magyar korona fényéről és jelentőségéről. Vaszary Kolos nagyon jellemzően a történetíró higgadt ítéletével és az államférfi mély belátásával precizizozta Magyarországnak a pápasághoz való viszonyát, melybe a katolikus vallás elfogadásával jutott.

„Vallásilag hivei, hű fiaik lettünk, voltunk, vagyunk egyházunknak, mondá a hercegprimás, s annak tanításától egy vonalnyira sem térhetünk el, de államilag, politikailag országunk kül- és belügyeiben, javaink és jogaink élvezetében függetlenek maradunk, vazallusai soha semmiféle hatalomnak nem voltunk“.

Sajnos, alig remélhető, hogy azok, kiknek a felekezeti izgatás mindennapi kenyerük s a kiknek politikai és társadalmi

szereplése tisztán csak a néppárt mester-séges fenntartása mellett biztosítható, meg-szívelnék Vaszary Kolos e magasztos ki-jelentéseit. De azért így is nagy csapás ez a beszéd a néppártra nézve, mert ha az önző érdekeket szolgáló néppárti izga-tókat nem is képes lefegyverezni, mégis nagyon meg fogja könnyíteni a munkáját azoknak, a kik a katolikus hiveket a néppárti maszlagtól megmenteni akarják.

És a tapolczai fényes győzelem éke-sen szóló bizonyítéka annak, hogy a nép-pártot le lehet gyűrni, csak bátran neki kell menni a küzdelemnek s a mi a fő: az intelligens elemeknek mindenütt szö-vetkezni kell a közös veszedelem ellen.

De a mily szenzációsan nagy volt ez a tapolczai győzelem, épp annyira bizonyos, hogy ez a kerület a jövőre nézve nem tekinthető még teljesen biztosítottnak a liberálisok részére.

Nekünk úgy tetszik, hogy a néppártiak ezuttal nagyon is elbizakodtak s nem fej-tették ki azt a nagy agitálást, a melynek kifejtésére egyébként képesek lettek volna.

A tapolczai győzelem tulajdonképpen egy nagy kérdőjel, melyre csak az álta-lános választások fogják megadnia döntő feleletet. Ma csak azt látjuk, hogy min-denki magának akarja vindikálni a győ-zelem dicsőségét. A Bánffy lapjai azt mondják: Bánffy a győzelem, mert ő verte félre a vészharangot, ő kényszerítette rá Szóll Kálmánt, hogy akarata ellenére is állítson jelöltet a néppárti kandidátus megbuktatása céljából.

TÁRGZA.

Iduska!

Mennyien szeretünk Téged és mégis itt tudtál hagyni minket. Annak az egynek olyan erős volt a szerelme, hogy a miénket, valamennyiünkét el tud-tad dobni érte

Előtted volt ez a szép nagy világ, részed le-hetett volna annak minden örömében, ifjuság, szép-ség, gazdagság veled, egy mosolygó, szép jövő in-tegetett feléd és Neked mindebből nem kellett semmi, csak az a pár esőpp strichnin a mi Rád borította az álmatlan álmot

Pedig a Te életed eddig is egy szép álm volt csupán. Rózsák között haladt utad, árnyat nem csak fényt ismertél, sirni nem, csak kacagni tanul-tál. És most a Te édes kacagásod után mennyi könyv fakad. Vajjon eljut-e hozzád a tulvjlágra édes szülőidnek teager könnye, vigasztalan kétségbe-esése?

Vajjon a Te légben lebbenő árnyad nem rez-en-e meg édes anyád zokogó hangjára? Vajjon megleled-e a boldogságod ott, melyről azt képzeléd,

hogy itt számodra nem létezik? Vajjon rátalálsze-e arra a másik árnyra, a kivel együtt gondolatok el itt a földön, hogy: meghalni jó?

Vajjon eljöttök-e, hogy méla estén egy szellő rezdülésében, egy virág illatában a vigasztalásnak bár egy milliomodnyi részét lopjátok be az utánna-tok sajtó szívekbe? — — — — —

Mint az éhes hienák a sirból feltépett csonto-kat, úgy szaggatják szét a könnyörtelen emberek a Te lelked sejtelmes világát. S világatlan szemük-ke látni akarják, süket füleikkel hallani kívánják azt, a mi örök rejtély marad. Egy fűszál zöldülését, szellő lebbenését a napsugár rezgését megfejteni nem, csak sejteni lehet; lépten-nyomon ismeretlen, nagy tit-kok előtt állunk és mégis a Teremtő legrejtelme-sebb alkotásába, a Te jól elzárt külön világodba, lelkedbe akarnának bepillantani?!

És ott künn zug a szél.

Fájó nyögéssel, csöndes zokogással előbb. Ugy képzem, hogy a Te elszállt lelked panaszos sirása ez . . Majd felbug vészes harsogással, szilaj erővel kap bele a fák koronájába és rázza a csukott ab-laktáblákat.

Mintha a Te kétségbeesett lelked hangos szemrehányása volna ez. Én megértem lelked szavát.

Az a panaszos zokogás azt mondja, hogy fáj, bizonyára nagyon fáj itt hagynod ezt a mosolygó,

szép életet. A haragos zugás pedig a szenzációra, éhes, suttogásra összehajlott fejeket paskolja szét . . .

Szívünkben fájdalom, agyunkban kétség, ajkun-kon panasz.

Te pedig „tul vagy már, nincs kétség utadon.“ Virágokkal borított koporsódban magaddal vitted szülőid összes örömet, büszkeségét, reményét és itt hagytad a fájó emlékezőseket, a soha el nem muló gyászt, a vigasztalan bánatot.

Vajjon érzed-e ezt ott a szellem világban, vaj-jon fáj-e ez Neked?

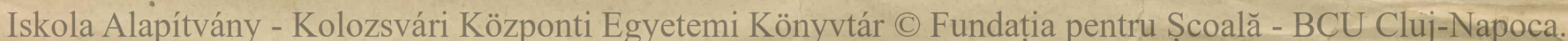
Leszáll az est, a szél elcsendesül. Fehér fel-hők foszlányi közül a hold álmatag fénye tör elő. Mint a sirácbakifáradott gyerek, esendesen pihen kö-rül a táj. Ugy érzem, hogy ismét Te vagy itt. A Te ábrándos lelked rezdül a halvány holdsugárban, minden virág, minden fűszál, még a lehulló falevél is Te rád emlékeztet.

Egy csókot küldök utánad „keresztül az ágen, keresztül a légen“ vajjon megkapod-e?

Kézdi-Vásárhely, 1900. augusztus 15-én.

—n.—

féltében nem vallott ellene. Sőt az egész Ardelán-család eladta mindenét és elköltözött Romániába és ott tartózkodott hat esztendeig s azután sem volt nyugta, mert Podár János halállal fenyegette, ha szólni merészelnek ellene. Nem régiben Podár János megtámadta Ardelánt s csak a segítségére siető nagypataki lakosok mentették ki a gyilkos kezei közül, a ki a szörnyű tettét mindenképen el-
tenni igyekezett láb alól. A kegyetlen Ardelán végre is a törvény oltalmához fordult, s feljelentette Podárt, mint a Hatházi Dénes gyilkosát. A bíróság tüstént letartóztatott. Most már a tanu jelentkezett s remélhetőleg a szörnyű eset a tárgyalás rendén tisztázódni fog s a gyilkos elveszi büntetését és a fenyegetett tanuk élete is biztonságra jut.

Eötvösök is azt mondják, hogy a di-
csőség pálmája őket illeti meg, mert a
kerület függetlenségi választói közjogi el-
veik ellenére szövetkeztek a 67-es alapon
álló liberálisokkal, csak hogy megbuktas-
sák a néppárti jelöltet.

A „Hazánk“ szerint Tapolczán azért
győzött a liberális jelölt, mert a Darányi
által istápoltt agrárpolitika újból hódítóké-
pessé tette a liberális pártot és végül a
félhivatalos sajtó abbéli nézetének ad ki-
fejezést, hogy Széll Kálmán becsületes,
szabadelvű politikája és a választások tisztasága
kölesönözött a liberálisizmusnak új-
ból hódító, vonzó erőt.

Bizony, bajos e sokféle magyaráz-
gatásból kihámozni a való igazságot.

Mi erre nem vagyunk képesek még
pedig annál is kevésbé, mivel mi a nép-
párti befolyás hanyatlását a felsoroltok
mellett és ezek dacára egész más okban
keressük.

Mi ugyanis éveken át a fúzió mellett
küzdöttünk s pedig nemcsak azért, mert
országos érdeknek tartottuk, hogy oly
kitűnő és elsőrendű államférfiak, mint
Apponyi, Horánszky, Hódossy és a többi
végre az aktív kormányzás terén is érvé-
nyesíthessék nagy tehetségüket, de azért
is és főként azért harcoltunk a fúzió
mellett, mivel meg voltunk győződve, hogy
a nemzeti pártnak a szabadelvű pártba
való beolvadása végzetes csapás lenne
a néppártra nézve. Utóbbi időben, főleg
az egyházpolitikai harcok következtében
ugyanis a szabadelvűpárt konzervatívabb
elemei hátat fordítottak a guvernementá-
lis pártnak; a főpapság, az arisztokrácia
és a birtokos osztály számos tagja a nem-
zeti párthoz és a néppárthoz pártolt át.

A nemzeti pártról nem is szólva, ez
az állapot már azért is tele volt vesze-
delemmel, mivel olyan elemeket is vitt a
néppárt táborába, melyek mindenkor osz-
lopos tagjai voltak az államfentartó, gu-
vernementális pártnak.

A fúzió azonban nemcsak a nemzeti
párti szövetségtől fosztotta meg a néppár-
tot, de azoktól a konzervatív elemektől is,
melyek azelőtt mindenkor híven támogat-
ták a szabadelvű régimet. Ma már a nép-
párt ugyyszólván szövetségesek nélkül áll,
az Ugron-párt ugyan még most is kitart
mellette, de az Ugronisták maguk is rá-
szorultak a mások támogatására. Így hát,
ha a Széll-kormány folytatja izoláló tevé-
kenységét, t. i. lassan-lassan ha elvonja a
néppárttól azokat az elemeket, melyek
erőt, tekintélyt és befolyást biztosítottak
ennek a demagóg pártnak és ha a főpap-
ság is komolyan megszívleli Vaszary Ko-
los hazafias intelmeit, úgy még sok ke-
serű csalódás érheti a néppártot, sőt sike-
rül azt talán teljesen tönkretenni az álta-
lános választásokon.

Ám, ha a tapolczai választás eredmé-
nye a jövőt illetőleg elbizakodottá tette
bennünket, s ha a primás hazafias szózata
csak pusztában elhangzó szó lenne, akkor
a fúzió által előállott kedvező politikai
konstelláció sem menthetné meg az or-
szágot a néppárti veszedelemtől. Vaszary
Kolos beszéde a béke szózata volt, Zichy
János gróf a háború kürtjét harsogtatta.
Vajjon kinek a szavára fog hallgatni a ma-
gyar nemzet?

Veritas.

A közigazgatási tanfolyamok.

Itt is, ott is olvasni arról, hogy ánkettek lesz-
nek ősszel közigazgatási ügyekben a belügyminisz-
teriumban. Olvasunk sokat az új közigazgatási tan-
folyamokról, melyek az eddigi jegyzői vizsgákat fog-
ják pótolni és előkészítenek az alsóbb közigazgatási
szakokra. Szóval aktualitásra jutott a közigazgatás
rendezésének ügye, mely aktualitását a híres kétsza-
kaszos Lex Szapárianus meghozatalával nyerte.

Nem áztatjuk magunkat azzal a hittel, hogy
egy-két esztendő meg fogja teremni az egész köz-
igazgatási reformot a községek föl a miniszteri
adminisztrációig. Ez olyan munka, melyet évtizedek
alatt is nehéz létesíteni politikailag homogénebb or-
szágban. Nálunk beláthatatlannak kell jelezni azt az
időt, melyben közigazgatásunk egészen modernül ki-
létszen építve.

Épp ezért helyeselni tudjuk azt a toldozó-fol-
dozó munkát, melyet most akarnak végezni közigaz-
gatásunkon. Az apróbb reformok jelentősebb vívmá-
nyokat installálhatnak, de nem bontják meg a kere-
teket. Már pedig épp a keretek megbontásától kell
nálunk félni, mert ez kelti a legelkeseredettebb po-
litikai ellentéteket, a mint a vármegyéikért helytálló
pártok megmutatták a Szapáry-féle javaslatokkal
szemben.

A közigazgatás rendezésének azonban nemcsak
politikai oldala van. Kulturális és társadalmi jelentő-
sége sem kisebb. Ezért is hozzuk itt szóba.

Ha hiba volt eddig a magyar közigazgatásban,
az inkább az intézmények, mint a személyeknek
tudható be.

Egyenest a közigazgatási szakra nem is volt
eddig egyéb előkészítő iskola, mint a jegyzői. Ez
sem kezeltetvén központilag, elposványosodott ez az
intézmény is a vidékiességekben. A jelöltek készült-
ségüket formalitásokban mutatták be, a komolyabb
képzettség nem kívántatott meg általánosan. De meg-
sem volt szerezhető, nem voltak meg a kellő intéz-
mények hozzá s a jegyzői praxison és magántanu-
lásan épülhetett. Most megadatott a mód, az elvált-
tabb képzettség megszerzésére. Egy törvény már
évtizedek óta igéri a közigazgatási tanfolyamokat. Az
a törvény megmaradt írott malaszul, se kedve, se
pénze nem volt a váltakozó belügyminisztereknek a
törvényes ígéret beváltására. Az ígéret beváltására
újabb törvényt kellett vala hozni. Ettől is irtóztak,
mert mindenhez szívesebben nyultak, mint közigaz-
gatási dolgozhoz, mert ezek alkalmasak voltak a párt-
közi háboruszkodások kipattantására. A mai politi-
kailag szélesedő és pártbéli korszak hozhatta meg
a közigazgatási tanfolyamokat, melyek tíz különböző
helyen egyszerre fognak megnyitni az országban.
Első pillantásra nem látszik egyébként az ilyen tan-
folyam közönséges szakiskolánál, a milyen másfajta
számos van az országban. Tényleg azonban egész
országra s egész adminisztrációkra ki fog hatni ez
az iskola. A legkisebb község lakosai is meg fogják
érezni, hogy mit és miképp tanítottak az iskolákban.
Egész lélekkel rajta legyenek hát a vezető egyéni-
ségek, hogy ez iskola beváljon. Talán paradoxonnak
látszik, de mi azt merjük hangoztatni, hogy elmé-
letet tanítsa ez az iskola, nem tudományos elmé-
leteket, hanem az egész közigazgatás lényegének
elméletét és elveit.

Ha törvényszakaszok bemagoltatását tartják a
tanárok feladatuknak, akkor el se kezdjék a tanít-
tást. A magyar közigazgatás részére szánt törvényes
és rendeleti intézkedéseket megtanulni vagy megta-
nitani amúgy sem lehet. Olyan nagy anyag ez, a
melyet egy fej befogadni nem képes. Csak a rend-
szert és az anyag tartalmát lehet és kell ismerni.
Nem féltsem én a községi jegyzőket, ki tudják ők
kutatni a törvények és rendeletek tengeréből azt, a
mire nekik épp szükségük van. Jóval fontosabb
ennél, hogy az az istenhátamegetti községi jegyző
ismerje a magyar közigazgatás ügyének elveit és
rendszerét. A gyakorlatban fel kell emelkednie ez
elvekhez, e rendszerhez. Erre kell megtanítani első
sorban azokat, a kik a magyar nép vezetését vá-
lasztották hivatásukul. Az elveket és rendszert elő-
adni s megtanulni nagyobb feladat, mint a tények
vagyis a törvények és rendeletek ismertetése.

A mainál jobb közigazgatás tanítási módszer
ideje elérkezett tehát. Nem érhetjük be a mai
községi jegyzők kis jogi intelligenciájával, mely a

megkövetelhető minimumon alul marad. Elvégre rá-
parancsolni senkire sem lehet azt, hogy mennyit
tanuljon, de hogy mit tanuljon, azt igen s kívált,
hogy mit tanítsa az erre küldött oktató.

Társadalmi jelentősége az új tanfolyami törvény-
nek nem kisebb. A vidék társadalma a közigazgatás
faktorai köré csoportosul, ezek szinte összegezése a
társadalom tagjainak, de a vidéki társadalomnak
mindenesetre magjai a közigazgatás egyénei. Vegyük
hozzá, hogy a további reformok útja előre ki van je-
lölve a tanfolyamok hallgatóiba tehát bele kell ese-
petetni azt a tehetőséget, hogy felfogni bírják a ki-
alakulandókat. Mert a közigazgatás nagy karát, a
jegyzői kart tagjaiban egyre-másra változtatni nem
lehet, állandó ez a gléda, melynek hivatása végered-
ményként: nép javának előmozdítása.

A nép javát mozdítja elő, a ki e gléda tagjait
a községi jegyzőket, az anyagiak tekintetében is biz-
tosítja. Ezt azonban csak olyan jegyzői kar fogja
kivivhatni, mely értelmi erejével imponálni tud. Im-
ponálni lefelé és felfelé egyaránt, mert régi igazság az
hogy csak az akar és tud ez irányban is sikereket
elérni, a mely értelmiségénél fogva jogait nyíltan
követelheti.

Ilyen széles perspektívát nyitunk mi a köz-
igazgatási tanfolyamok jelentőségének. Nem túlzás
ez a széles perspektíva, sőt talán visszamarad a való-
mögött. Az élet minden viszonyaiba belenyúló köz-
igazgatási ügyletének vagy nemlétének kérdését lát-
juk mi e tanfolyamok helyes vezetésének ügyében
megjelenülni.

Hungaria.

Levél a kászonai fürdőről.

1900. aug. 7-én.

Édes Magácska!

Amint igen jól tudja, ígéretet tettem Magácska-
nak, hogy Csikmegyének vadregényes fürdőjén: Ká-
szonban történő minden nevezetesebb eseményről tü-
zetes jelentést teszek, mit Magácska csendes resig-
natioval fogadott, gondolva, hogy talán az ég meg-
kiméli ettől a szörnyű csapástól, de ime alkalom
nyílt Kászonban való rövid időzésen alatt arra, hogy
a Maga szerencsétlenségére és akarata ellenére be-
számolhassak egy igen kedves estről, mely egy pro-
gramját tekintve, mint az anyagi és erkölcsi sikert
illetőleg, teljesen kielégíthette a legambicióznabb
lelkeket is.

Ha levelem tónusa esetleg visszatetszőnek mu-
tatkozik, úgy kérem: szíveskedjék idegei csillapítá-
sára egy esésze jeges kávé inni habbal, vagy ha ez
sem használna, úgy még igyék egy esészével, de már
hab nélkül.

Hanem ad mediás res!

1900. augusztus 7-én, egy keddi napon esti 8
óra felé gyűltünk össze mi nagyreményű eseményei a
kászonai közéletnek, a nyilvánossági joggal felruhá-
zott (?) „Dobogó“ nevű helyre, hol az estély meg-
tartandó vala s ott legelsőbben is uri megjelenésünk
kellő kidomborítása végett leszurtuk a tetszés szo-
rinti belépő díjt, minek utánna pihenő helyet ke-
restünk magunknak, hogy kényelmesen hallgathas-
suk végig a pazar élvezetet nyújtó műsort, melynek
minden egyes száma nagyobb gyönyörrel kecsgette-
tett, mint holmi „bagi“ felvétel az alsós Calaber párti-
ban vagy egy néhány körséta egy estefelé a kászonai
fenyvesek sűrűjében.

Magácska, azt hiszem, eddig két esésze kávé
is lenyelt „mit oder ohne“. Kedves egészségéért!

Mindazáltal, édes ezimzett, bizonyosan kíváncsi
asszonyias természeténél fogva, hogy miféle czélből
is lett összeállítva az a bizonyos „Estély“.

No hát megmondom!

A kászonjakabfalvi róm. kath. templom oltárán
felállítandó két gyertyatartó beszerzése végett ren-
dezett az a téns kászonai fürdőző papi Gubernium
kezdeménnyezése folytán, s a vallásos czélra elég is
lón téve, mert tiszta 44 korona jövedelem származott
abból, hogy kászon fürdőző közönsége más élvezet-
ek helyett az estélyen való tömeges megjelenésével
imponált.

Estélyünk első pontját képezte Szőke Pista
zenekarának bevezető nyitánya, melynek gyors üte-
mei mellett, szinte felédtük agyunkra és zsebünk-
re mázsás súlylával nehezedő s akkornap szerelemben

és kártyában szenvedett recontrás veszteségünket, s kívántuk, hogy „bár csak ez az éjszaka három napig tartana“

A gyöngébbek kedvéért megjegyzem, hogy a Dobogó elrejtett zugában Bachus isteni nedűje fél-literes palaczkokban kacsintgatott felénk s ez az enyhítő körülmény idézte föl részben utófohászomat.

Szöke Pista zenéjének elhangzása után Ujfalusi Jenő joghallgató ur lépett a Dobogón felállított emelvényre s tartotta meg hatásos felolvasását: „Loesogó Themostén tudományos akadémiai tag székfoglalója a XXX-ik század elején a Mars csillag keleti országában, melyben leírja, mikép pottyán egy szikladarab le a földről a Mars csillagba, s hogyan került ki abból az a két levél, melyet egy kínai államférfi intéz az ő „Drágájá-“hoz, aminek meghallgatása után tudomást nyertünk Kászonfürdőnek a 28-ik században nyert kulturális előhaladásáról s arról, miféle hírnemes férfiak jártak-keltek azon a vidéken, pl. gr. Szacsavay, br. Bánffy, s előbbinek egy emlékeztető nótája: „száz liba egy sorba“ a levél utósorai szerint, a kászoni könyvtárban még akkor is fellelhető volt.

Rövid áttekintést nyerünk e levelek egyikéből, hogy I. Kristófnak (Kászonfürdőnek mostani agilis, rendszerető és előzékeny igazgatója: Málnási Kristóf bácsi) érdemei elismerésül carrarai márványból készült szobra, botot tartva kezében, a Petőfi-forrás gyöngyöző vizéhez közel volt felállítva, s hogy I. János (Helley János ur, mint a Kászonfürdő jelenlegi tulajdonosa) volt a kormányzó azon időben és igazgatta Kászon országának legvitálisabb ügyeit.

A helyi vonatkozású felolvasás mindvégig állandó lekötöttségben tartotta figyelmünket, jó kedvre hangolta idegeinket, s midőn Ujfalusi ur nagy sajnálatunkra befejezte érdekes leírását „Dobogó“, rengető tapsviharban törtünk ki.

A taps megszűntével Dávid Jenő joghallgató ur adta elő általános tetszés közt az „Orr“ című monologot s ért el vele frappans hatást.

Kitűnő előadását a közönség meg-megújuló tapsal jutalmazta.

Kiss Irén k. a. és dr. Gyöngyössy István törvényszéki joggyakornok ur énekelték ezután zene-kísérettel mellett a most is fülemben esengő: „Madár vigan dalolva“, „Oh móré, móré“ és „ha madárka száll az ágra“ című népdalokat.

Összehangzó énekükkel, iskolázott hangjukkal a közönség elismerését vívták ki, mely tapsaival még két dal: „Fehér gulya kolompja szól a réten“ és „Csongorádi bíró lánya Mariska“ elénekelésére készítette őket.

Szabó György joghallgató ur szavalt a az énekszámok elhangzása után Petőfi „Rab“ című költeményét ifjai tüzzel, mit a közönség lelkes éljenzéssel honorált.

Az estély befejezésével Dávid Jenő joghallgató ur a Gésák táncot lejtette és a Gésák koplékat énekelt el kínai jelmezben olyan bravuros kínai mozdulatokkal, hogyha a mostani kínai eseményeknél vezérszeretpet játszó Li-Hung-Csang ezt látta volna, azonnal más véleményt adhatott volna az európaiak kulturájáról.

Tapsban nem is volt hiány, s több ízben kellett megismételnie szecsessziós táncát.

A program befejeztével tánczra perdültünk s a kászoni ozondus levegőn és kristálytisztá forrás-vizén meghizlalt enünket kedélyes mozgásba hoztuk s úgy Terpsichoré, mint Bachusnak derekasan áldoztunk, és mikor úgy az éjféli órákban hazafelé tértünkben a Petőfi forrásnál a rézvörössé vált ivó kupát — melyből Magácska is gyakran szücsölgette, a közel multban az életkedvet és erőt kölcsönző nedűt — szájunkhoz emeltük, az a gondolat hevített hogy Kászon megérdemli a pártolást, mert nemcsak testileg, de szellemileg is edzs esetleg igen magasra törő igényeinket is teljes mérvben kielégítheti.

Hogy az estélyen megjelent hölgykaszorú minden egyes virágának nevét ide nem iktathatom, pusztán egészségi szempontból teszem, mert Kászonban szórakozni lehet, de számtani műveletekkel törni az agyat nem szabad.

Igy tehát Magácska Nekem megbocsát, s kegyes lesz spongyát alkalmazni levelem könnyebb megsemmisítése vegett.

Addig is adieu!

—dr.

Tanügy.

Polgári leányiskola.

A közdivásárhelyi jótékony nőegyletnek nyilvánossági joggal felruházott, államszegélyes polgári leányiskolája I-ső, II-ik és IV-ik osztályába a beiratkozások folyó évi szeptember hónap 1., 2., 3., 4 és 5-ik napjain eszközöltetnek az állami polgári fiúiskola helyiségében.

Az esetleges felvételi vizsgálatok szept. hó 5-én tartatnak meg s ezen vizsgálat díjmentes.

A tanév szeptember hó 6-án veszi kezdetét.

Tandij egy hónapra 6 korona. Szegény tanulók tandijmérséklésben, teljesen vagyontalan szülők gyermekei pedig, tandijmentességben is részesíthetők. Szegény tanulók tankönyvekkel is segélyeztetni fognak.

Vidéki szülők gyermekeiket csakis az Igazgatóság tudtával helyezhetik el s e tekintetben az szívesen szolgál utbaigazítással.

Bármely iskolai ügyben készséggel ad a szülőknek felvilágosítást Balázs Márton polgári leányiskolai igazgató.

A k.-vásárhelyi jót. nőegylet polg. leányiskolájának Igazgatósága.

Iskolai értesítés.

A három évfolyamu brassói állami felső kereskedelmi iskola I. osztályába oly növendékek vétetnek fel, kik a gymnásium, reál, vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték,

A II-ik és III-ik osztályba való fölvétel valamely haszon rangu intézet megfelelő bizonyítványa alapján történhetik.

A fölvételre minden tanuló személyesen és atyja anyja, gyámja vagy azoknak külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

Az intézet helyén nem lakó szülők és gyámok gyermekük vagy gyámfiuk fölvételekor alkalmas helyettest kötelesek bemutatni; hogy ha az elszállásolás ellen az igazgatónak kifogása lehet, a meny nyíben a gondviselést elégtelennek találná, a tanulónak más helyre leendő elhelyezését fogja követelni.

A tanulóknak kellő elszállásolásában az igazgatóság készséggel nyújt segédkezet.

A tanulók fölvétele szeptember hó 1., 2., és 3 napján délelőtt 8—12 óráig történik az intézet tanári üléstermében.

Az 1887. évi XXII. t.-cz. 5. §-sa értelmében a fölvételre jelentkező tanulók kötelesek a védhimlő-ujraoltást igazoló bizonyítványt bemutatni.

Fizetendő díjak: Mindenik tanuló a beiratás alkalmával tartozik fizetni: 10 kor. beiratási díjat, 2 kor. az ifjusági könyvtár gyarapítására és 1 kor. az Értesítő költségeire. Ezen díjak fizetése alól senki sem menthető fel.

Tandij egész évre 50 korona.

Tandijmentességre csak oly tanulóknak lehet kilátása:

a) a ki jó magaviseletű és ki az előző tanévről legalább jó, azaz, oly bizonyítvánnyal bír, melyben a szőpirást, éneket és festgyakorlatot nem számítva, egynél több e-ágséges osztályzat nem foglaltatik.

b) a tandijnak kétharmadára, felére vagy egyharmadára mérséklésért olyanok folyamodhatnak, kik ebbeli kérelmüket családi és vagyoni körülményeikkel támogatják.

c) kérelmező csak a tanuló szülője, vagy ennek helyettese lehet.

A kérvény a beírás alkalmával az igazgatónál nyújtandó be.

A kérvényhez csatolandó: a) iskolai bizonyítvány az előző tanévről; b) egy évnél nem régebb keletű szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvány.

A kérvény és mellékletei bélyegmentesek, ha hiteles szegénységi bizonyítvánnyal vannak ellátva.

A javító vizsgálatok augusztus hó 31-én délelőtt 9 órától kezdve tartatnak meg.

Azon szülők, kik fiaikat az internatusban felvétetni kívánják, folyamodásukat legkésőbb aug. hó 20-ig az intézet igazgatóságához küldjék be.

Végül megjegyezni kívánjuk, hogy ezen intézet az egyévi önkéntességi kedvezmény tekintetében a gymnasiummal és főreáliskolával egyenrangúnak nyilvánítottván, azon tanulók, kik az intézetbe lépéskor kimutatják, hogy a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, s a kik az éret'ségi vizsgálatot sikerrel fogják kiállani, az egyévi önkéntesség kedvezményében részesülnek.

A zorosabb értelemben vett kereskedelmi pályán kívül pedig az intézetet jó sikerrel végzett növendékek az 1883. évi, a köztisztviselők minősítéséről szóló I. t. alapján több hivatalt pályára képesítették.

Brassó, 1900. aug. hó.

Az igazgatóság.

Iskolai értesítés.

A székelyudvarhelyi kir. állami főreáliskolában az 1900—1901. iskolai évre a beiratások folyó évi szeptember 1., 3. és 4-én tartatnak meg, a javító vizsgálatok aug. 31-én, a pótló, felvételi és magán vizsgálatok a beiratási napokon d. u. tartatnak.

A beiratásokhoz a tanuló szülője, vagy megbízottja kíséretében jelenhetik meg az igazgatóság előtt s a következő okmányokat tartozik magával hozni: a) a megelőző évről nyert iskolai bizonyítványt; b) keresztlevelet; c) újraoltási igazolványt.

A főreáliskola első osztályába olyan tanulók vétetnek fel, kik kilencz évesek multak s az elemi iskola negyedik osztályát jó eredménnyel végezték. Olyanok is felvétetnek, akik ilyen bizonyítvánnyal nem bírnak, csak ez esetben felvételi vizsgálaton kell igazlaniok, hogy a megkívántató előkészültséggel bírnak.

A többi osztályokba azok vétetnek fel, akik a roáliskola megelőző osztályát legalább is elégséges eredménnyel végezték.

Azok, a kik gymnasiumból, polgári iskolából, vagy esetleg katonai reáliskolából akarnak átlépni, szintén felvételi vizsgálatot tartoznak tenoi, de csak azokból a tárgyakból, melyeket az elhagyott intézetben vagy egyáltalán nem tanult, vagy nem oly terjedelemben, mint azt a reáliskolában tanítják.

A felvételi vizsgálat díja 20 korona, ellenben a javító vizsgálatok díjmentesek.

Az évi tandij 36 kor. mely két, esetleg négy részletlen is fizethető. Indokolt esetekben a jó előmenetelű és magaviseletű tanulókat fele esetleg az egész tandij fizetése alól is felmentheti az igazgatóság. A kik e kedvezményben részesülni óhajtanak, az intézet igazgatójához címzett s a legujabb keletű szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat a beiratáskor nyújtják be.

A beiratási díj 10 K. 15 f. Ez alól felmentés nincs.

Az intézettel kapcsolatosan egy 65 tanulóra berendezett internátus is van, melyben a tanulók felügyeletet, teljes ellátást kapnak. Az internátusi díj 500, 400, 300 korona, mely főlévi részletekben előre fizetendő.

Az internátus konyhájáról ebédet kaphat 30 székely származású tanuló, még pedig 15 évi 40 koronáért, 15 pedig egészen ingyen. Ezen kedvezményekért folyamodni kell folyó hó 30-ig az igazgatósághoz címzett s szegénységi bizonyítvánnyal támogatott kérsben. A székely származású tanuló nem csupán udvarhelymegyei, hanem más vármegyeyi is lehet.

Ugy az internátust, valamint a főreáliskolát illetőleg az érdeklődő és tájékozódni óhajtó szülőknek készséggel nyújt felvilágosítást az igazgatóság.

Ujdonságok.

— Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter Szász István közdivásárhelyi kir. törvényszéki joggyakornokot a szilágycsehi kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Czirmai József alsó-csernátóni állami elemi iskolai tanítót a martonfalvi állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

— Időjárásunk. A mi éghajlatunk alatt a nyár augusztus 20-án véget ér s beköszönt a nyár-utó mely 20-tól szeptember 21-ig, tehát 32 napig

tart. Ezek szoktak a legszebb napok lenni minálunk, mikor már nem perzsel többé a nap, de azért a levegő elég enyhe és többnyire szélmentes. Napok óta ilyen időnk van. Még egy kis hőség van dél felé, de már a reggel és esték hűvösre váltak s minden jel oda mutat, hogy lassankint közeledük az ősz felé.

— **Szent István napja** — nemzeti ünnep lévén — kegyeletos érzések között ünnepelték meg Kézdi-Vásárhelyt is. Az ünnep előestéjén a város szépen ki volt világítva s másnap pedig istentisztelet volt a kath. templomban. Minthogy ezen napon tartatott meg a keresztény vallás felvételének 900-ik évfordulója is, a templom a hatóságok képviselőin kívül, zsufolásig megtelt hallgatósággal, a híveknek ezuttal is alkalmuk volt Tamási Imre plébános magas röptű, hazafias szellemű egyházi beszédében gyönyörködtetni.

— **A kézdívásárhelyi ev. ref. egyház hívei** egy idő óta súlyosan kezdik érezni a pap hiányát. Az első lelkész Székely János már öreg ember s kevésbé szolgálat képes s a leánya halálával ért nagy csapás miatt, egyelőre a tényleges papi funkciótól visszavonult. A második pap Kovács István már régebben elhalt s így a papi szolgálat egészen egy fiatal segédlelkész vállaira nehezedik, ki sok jó indulattal igyekezik nehéz kötelességének eleget tenni, de egy embernek igen sok mindazon teendőket, mik egy ily nagy egyházmegyénél felmerülnek jól eleget tenni. Ilyen viszonyok között igazán esemény

számba megy, ha olykor-olykor egy-egy idegen lel készült hallhatunk. Ezen ritka alkalmatadta meg mult vasárnap kézdívásárhelyi Jancsó Lajos maros-újvári ev. ref. lelkész, ki rokonai látogatására haza jövén, délelőtt az egyházi szolgálatot templonunkba teljesítette s rokonszenves egyéniségével s szép lendületes egyházi beszédével egészen elragadta a hallgatóságot. Sajnáljuk, hogy a kitűnő papot csak egyszer hallhattuk.

— **Katonák gyakorlaton.** Elnémult a kürt szó s nem peregnek a dobok, melyeknek hangjai nem egy női kebelben megdobogtatják a szívet, nem zörögnek a járdákon a kardok, s nem feszítenek a esinos termes bakák, a vitéz hadfiak csakundpak elvonultak gyakorlatra. Vasárnap reggel indult el a mi zászlóaljunk az őszi nagygyakorlatra, mely az idén M.-Vásárhely környékén fog megtartatni s melyen részt vesz az egész erdélyi hadtest. Katonáink nehogy valami képen kijöjjenek a gyakorlatból — gyalog teszik meg állomásról-állomásra az utat egészen Maros-Vásárhelyig.

— **Hazafias ünnepély.** A kézdívásárhelyi tanuló-ifjuság Lajos napja alkalmából a helyben felállítandó „Kossuth-szobor javára 1900. aug. 26-án, vasárnap d. u. 3 órákor az Unió kerti szinkörben Kossuth emlék-ünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. Nyitány. László Sz. Pista zenekara. 2. Kossuth. Szavalja: Jencsevic Irén k. a. 3. Népdal egyveleg. Czimbalmos: Pap Adolf. 4. Alkalmi felol-

vasás. Tartja: Megyaszi Mihály. 5. Kurucz nóták. Éneklő: Kónya Kálmán. 6. A Nemzethez! Szavalja: Medves Lajos. 7. Bur felkelők indulója. László Sz. Pista zenekara. Honfiak és honleányok! A mely nép nagyjait nem tiszteli, életet nem érdemel! A halhatatlan, nagy hazafi emléket szent kötelességünk megőrizni. Jertek el mindannyian! Ünnepeljünk együtt! Este 7 órákor táncmulatság is lesz, melyre az uton hívja meg az intelligenciát, a rendezőbizottság. Az esti táncmulatságra a belépti díj személyenként 60 fillér.

Közigazdaság.

Az ugorka nagyban való termelése nagyon jövedelmező, termelése nagyon ajánlható főleg oly középbirtokosoknak és kisgazdáknak, kik nagyárosok közelében laknak, mindig biztos piacra találhatnak. Ezt a következtetést vonhatjuk le aznaimi földmívelési és szőlőmívelési iskola jelentésében levő czikkéből, a mely szerint egy hektár uborkának tisztított jövedelme 377 forint, vagy egy kat. holdra átszámítva körülbelül 210 frtra rugott. A termelés költsége és pedig telektőke kamatja, szántások, istálló és műtrágya alkalmazása mag, ápolás, aratás, válogatás, fuvarozás stb. 438 forintot tett ki ezzel szemben 2500 tányérról 815 frt nyers bevétel érte el. E számokat olvasva önkénytelenül is felmerül a kérdés, hogy miért alszik a magyar gazda, s miért forszirozza mindig csak a búzát és ismét a búzát.

HIRDETÉSEK.

BUTOR

készpénzfizetés mellett jutányos áron beszerezhető:

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

butorraktárában

KÉZDÍVÁSÁRHELYT.

Sz. 3103—900.

Hirdetmény.

Alattírt városi tanács a s. szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságának 19339—900. szám alatti rendeleto alapján ezennel közhírré teszi, hogy a f. évi fegyveradó kivétési listástrom f. év augusztus hó 22-től f. évi augusztus 31-ig ezen városi adóhivatalnál a 8 napi közszemlőre ki van téve és az érdekelt felek által megtekinthető.

Kézdi-Vásárhelyt, 1900. augusztus hó 21-én.

Kovács Dániel,
h. polgármester.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvétetnek.

Bélyeg díjat július 1-étől nem kell fizetni!

Csak ezzel a törvénysz. bej. védj. jeggyel valódi.

LONDON, Chief Office 8, W. 48 Beixton Road.

Főraktárak: Burmann, Angol India, Agen. Zährab.

Algier. Amsterdám, H. Sanders, Rokin & Basel.

Szt. János gyógtár, W. Kratz, Belgia, Nikola A. Delini, gyógtár Mihály, fejedelmek, Központi raktár Szerbia részére.

Berlin, C. Bologna, Braxelles, Pharmacie Oh. Delacroix & Co. Budapest, Török J.

Dr. Egger L. és J. Cairo. Cöln a Rh., Noris.

Debrecen, Elch, Luxemburg, Schmidt P., gyógtár.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált) az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvényesnél bejegyzett „apka”-védjeggyel van ellátva. Földművelészet szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbavég bérmentesen 1 korona 40 fillér. Szálljakküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcső

(osodakenőcsőnek nevezik) utolérhetetlen szívé erejét és gyógyíthatóságot. Operációkat a legtöbb esetben feloldozással teszi. E kenőcsöt egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszét, utabban pedig egy 28 éves rákserű bajt gyógyított meg. Antiseptikus és gyógyíthatóságot mindenféle seb gyógyításánál.

Próbátígy bérmentesen 1 kor. 40 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg. Óvakodjanak utánszatóktól és kerüljék az értéketlen, ugynevezett halsi kenőcsöket s más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógtörtér és gyár a Védőangyalhoz, Prograda, Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve. E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védjegyeimnek utánszátát a törvény üldözi.

Issigao, Dordogne, Kopenhága, fabrikon farma. Milánó, A. Bertoloni. Malmö, Sevrige, Apot. Lejonet. Nantes, Pharmacie O. Fredet, Nápoly. Palermo. Páris, Pharmacie française, 1 & 8, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des francs Bourgeois. Prága. Róma, Corso, Agenzia del Pollicino. Roubaix, Pharmacie F. Gerrath. Sarajewo. Szeged. Temesvár. Triest. Veneza. Vienne. Zürich.

Csak ezzel a törvénysz. bej. védj. jeggyel valódi.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája

elvéallalja minden szakba vágó munkáknak gyors és pontos elkészítését.

Ajánlja nagy nyomtatvány raktárát:

közigazgatási, körorvosi, egyházi stb.

hivatalok részére.

Továbbá dusan felszerelt

papir, írószer és könyvkereskedését.

Elvéallalja mindenféle

könyveknek a bekötését.

Ezekon kívül: körlevelek, falragaszok, névjegyek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnymással, folyóiratok, könyvek, füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett eszközli.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.